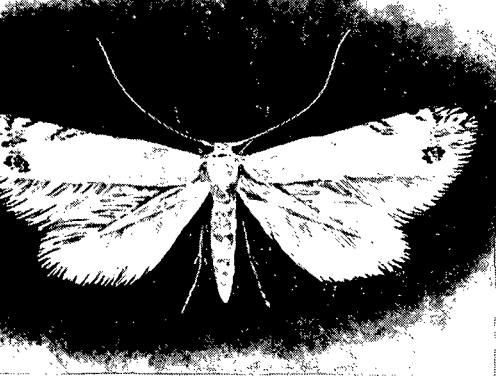

A. van Frankenhuyzen

Let eens op de twijgmineermot van de bezembrem!

2. De vlinder *Leucoptera spartifoliella* (vleugelspanwijdte 8 mm)

Over de grote groep van minerende insekten is in het algemeen slechts weinig bekend. Het kan zelfs zijn dat een bepaalde soort algemeen voorkomt en dat er geen gegevens over de levenswijze in de Nederlandse literatuur zijn te vinden.

Dit was b.v. ook het geval bij de in ons land talrijk optredende *Leucoptera spartifoliella* Hb., een twijgmineermot van de bezembrem.

Deze mineermot bleek op vele plaatsen in het land (Limburg, Brabant, Gelderland, Texel) talrijk te zijn waar bezembrem groeit. Aangezien dit insect ook te Wageningen zeer talrijk was, heb ik in 1968 de levenswijze van deze mot in mijn woonplaats kunnen bestuderen.

De levenswijze en gedragingen van deze mot zijn gemakkelijk te volgen, daarom wil ik gaarne de aandacht van de natuurliefhebber op dit interessante insect vestigen.

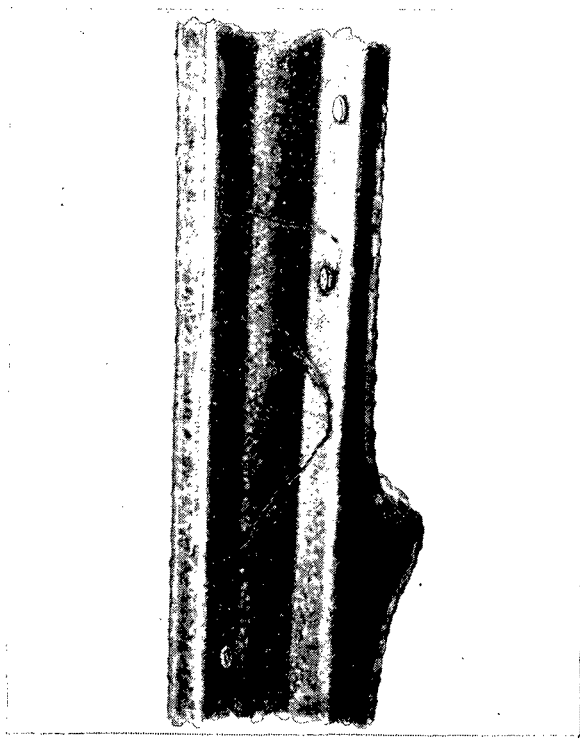
In het voorjaar kan men op aangetaste bezembrem talrijke witte popspinsels waarnemen. Deze zijn spoelvormig, ca. 3 millimeter groot (afb. 1). Zij komen veelal aan de onderzijde van de bremtweigen voor. Haalt men eind april een aantal van deze

spinsels binnenshuis dan kan men daaruit na ca. 14 dagen de 4 millimeter grote, sneeuw witte vlindertjes verwachten. Deze motjes hebben een glanzende blauw-zwarte vlek aan de top van de voorvleugel (afb. 2). Wanneer wij op deze wijze het vlin-

1. Witte cocon op bremtweijg (loepfoto)

3. Bremtweijg met eieren en begin-mijnen van de mineerrups (vergroot)

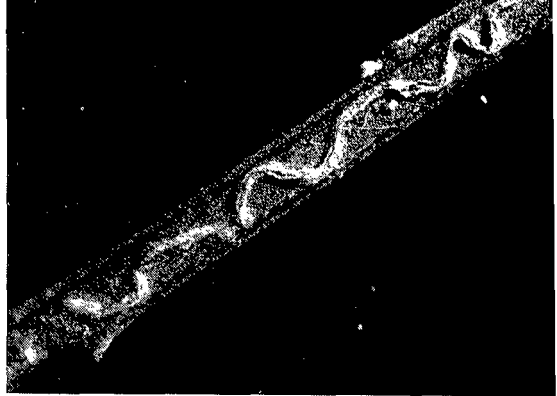

dertje leerden kennen, is het een kleine moeite vanaf eind mei in het veld de vlucht waar te nemen. De vlindertjes komen dan in grote getalen op de aangetaste bremstruiken voor. Als men aan zo'n struik schudt, vliegen de motjes weg, maar keren na een korte vlucht weer op de brem terug. De vlucht duurt tot eind juli.

Het vereist enige oefening om op de groene twijgen het 1 millimeter grote, wit glanzende ei te vinden. Het wordt veelal in de buurt van een ribbe afgezet. Uit dit ei komt een pootloze larve die zich direct na het verschijnen naar binnen vreet en een gang maakt die vlak onder de opperhuid ligt (afb. 3). De bast boven de mijn is ten opzichte van het niet aangetaste weefsel enigszins gezwollen (afb. 4), terwijl de gang achter de larve opgevuld wordt met een donkerbruin uitwerpselenspoor. De larve vreet gedurende de zomer en de herfstmaanden. De ontwikkeling staat in de winter stil en in het vroege voorjaar wordt de vreterij voortgezet. Op deze wijze ontstaan vrij lange kronkelige gangen. De volgroeide mineerrups verlaat in april de mijn en spint de spoelvormige cocon. In deze cocon vindt de verpopping plaats.

De door de rups aangetaste bast wordt donker en sterft ten slotte af. Vaak sterven gehele struiken af. Dit afsterven geschiedt dus niet uitsluitend door wintervorst, zoals meestal wordt verondersteld. Waarschijnlijk zijn de door de twijgmineermot aangetaste struiken wel gevoeliger voor koude dan gezonde. In het zuiden van Frankrijk waar de brem nooit bevroert, is de bremcultuur onmogelijk wegens het optreden van de bremtwijgmineermot. Deze soort kan dus terdege schadelijk zijn.

Voor Nederland, waar geen economische bremcultuur wordt bedreven, ligt de schade meer in het esthetische vlak. Het zou niet juist zijn deze mineermot chemisch te gaan bestrijden. Ook dit insect heeft zijn natuurlijke vijanden. Uit de popspinsels kruipen nl. vaak parasitaire sluipwespen, een rond uitboorgat verraaft het werk van deze parasiet (afb. 5). Deze is echter niet opgewassen tegen de veel tal-

4. Mineergang, in de winter gefotografeerd

rijker voorkomende mineermot, waarvan de rups een beschermd leven leidt.

Nu vele natuurvrienden weer op pad gaan, wil ik hen aanraden ook eens de bezembrem te onderzoeken op het voorkomen van de beschreven aantasting. Hoe een en ander er uitziet is aan de hand van de afbeeldingen duidelijk gemaakt.

5. Geparasiteerd popspinsel: rond uitboorgat door sluipwesp veroorzaakt (loepfoto)

Foto's Plantenziektenkundige Dienst
no. 2 en 3 reproductie van aquarel A. Noordijk

